

Debat 'ACW en het allochtone middenveld'

Goliath reikt de hand aan David

Opgetekend door Peter Heirman (redacteur *Visie*)

Hoe is de relatie tussen het ACW en het allochtone middenveld? En hoe kunnen beide samenwerken en elkaar versterken? Dat was het onderwerp van het debat op de recentste redactieraad van dit blad. *De gids op maatschappelijk gebied* had enkele coryfeeën van het allochtone middenveld uitgenodigd: Fernando Marzo van Acli-Vlaanderen, Naima Charkaoui van het Forum voor Etnisch-Culturele Minderheden en Leyla Kurhan van Socius. Vierde panellid was Mohamed El Bakali van de integratiedienst van de Stad Gent. En uiteraard kreeg ook nu het aanwezige publiek de kans om zijn inbreng te doen. Het resultaat was een boeiende dialoog, waaruit toch wel enkele opmerkelijke en verrassende conclusies te trekken zijn.

Louis Mariën, hoofdredacteur van *Visie* was moderator van dienst. Hij werpt meteen een voor de hand liggende vraag op, die evenwel niet eenvoudig te beantwoorden blijkt. Wie of wat is het allochtone middenveld? Er bestaat niet zoiets als hét ene, ondeelbare allochtone middenveld, zo luidt de vaststelling.

Fernando Marzo neemt namens Acli het woord. Acli is een koepel van Italiaanse migrantenverenigingen, die overigens al meer dan vijftig jaar bestaat, met vooral een brede basis in Limburg. "Eigen aan onze federatie is dat wij heel verscheiden zijn," legt hij uit. "De verenigingen die bij ons aangesloten zijn, hebben weinig met elkaar gemeen. Hun werking en structuur zijn heel divers, maar ze willen zich wel organiseren rond bepaalde, specifieke, gemeenschappelijke thema's. Onze verenigingen zijn bovendien goed gestructureerd en uitgebouwd. Ik denk dat we op dat vlak een unicum zijn binnen allochtone middenveldorganisaties. Dat komt omdat wij

uit Italië onze eigen organisaties meegebracht hebben. Het fundament en de netwerken waren er al. Andere bevolkingsgroepen hadden die voorsprong niet. De overheid én het Vlaamse middenveld hebben hen bovendien jarenlang over het hoofd gezien.

Er moesten enkele jaren geleden zware rellen uitgevochten worden in Anderlecht vooraleer men wakker schoot. Het is de verdienste van toenmalig koninklijk commissaris Paula D'Hondt dat zij een aantal maatregelen voorgesteld heeft om migranten te groeperen. Tot dan was er voor de meeste bevolkingsgroepen nauwelijks sprake van een groepering, een organisatie of een structuur. Er waren helemaal geen gesprekspartners voor het beleid."

Leyla Kurhan beaamt dat. "Vroeger leefde elke gemeenschap op zichzelf," zegt ze. "De mensen waren in de eerste plaats gericht op het moederland. Paula D'Hondt zag in dat ze de migranten actief moest betrekken bij het

beleid. Zij heeft ons duidelijk gemaakt dat wij mensen zijn van hier."

Jef De Vrij van het Internationaal Comité in Limburg sluit daarbij aan en wijst op een positieve evolutie. "Wij hebben onder onze leden zowel oude als nieuwe migranten," verduidelijkt hij. "Zeker de jongere generaties richten zich nu in eerste instantie op Vlaanderen. Ze willen hun positie in onze maatschappij bepalen en innemen en zijn niet langer gericht op Marokko of Turkije."

TE VAAK OP ZICHZELF GEPLOOID

Volgens Fernando Marzo is er op dat vlak echter nog heel wat werk aan de winkel. "Een groot deel van de allochtonen in Vlaanderen beseft nog te weinig dat zij hun lot meer in eigen handen moeten nemen. Ze zijn nog al te vaak op zichzelf geplooid. Dat uit zich in het oprichten van kleine verenigingen en instellingen die zich naar een heel beperkte kring richten en die dan nog in de eerste plaats gericht zijn op wat er leeft in het thuisland. Wat in Vlaanderen, België of Europa gebeurt, interesseert hen nauwelijks. Hoewel het hier is dat ze leven en dat ze hun weg in de maatschappij moeten zoeken in plaats van in hun thuisland."

Het allochtone middenveld is de voorbije tien jaar geleidelijk aan meer gestructureerd en geprofessionaliseerd. Dat re-

sulteert onder meer in de oprichting van het Forum voor Etnisch-Culturele Minderheden. Dat overkoepelt de verenigingen van etnisch-culturele minderheden, dit wil zeggen van allochtonen, vluchtelingen en woonwagenbewoners. Al of niet via hun respectieve federatie zijn zij bij het Forum aangesloten en vertegenwoordigd bij de bestuursorganen.

Coördinator Naima Charkaoui werpt een blik op de structuur van het 'allochtone middenveld'. "Eerst en vooral is er niet iets als 'hét allochtone middenveld'," legt ze uit. "In Vlaanderen zijn er veertien erkende federaties zoals Adi-Vlaanderen. Die zijn echter heel verscheiden en, in tegenstelling tot Adi, nog heel jong. Ze hebben over het algemeen weinig middelen, zowel financieel als op gebied van mankracht, en zijn zich nog volop aan het uitbouwen. Om je maar een idee te geven van de verscheidenheid. Voor de Marokkaanse gemeenschap zijn er twee Marokkaanse federaties, één moslim- en één vrouwenfederatie. Er

bestaat dus geen landelijke federatie die alle allochtonen uit Vlaanderen of België groepeerde.

Daarom heeft het Forum als koepelbeweging een belangrijke rol te spelen. Wij laten de verschillende stemmen uit het allochtone middenveld aan bod komen en proberen zoveel mogelijk uitwisseling tot stand te brengen tussen de verschillende federaties en verenigingen. Dat kan gaan over maatschappelijke standpunten, maar het is evenzeer belangrijk dat ze met elkaar in

Fernando Marzo (r): "Samenwerking met allochtonen moet verder kunnen gaan dan onschuldige verbroedering. Het gaat ook over sociale vooruitgang, wonen, werken."

dialogo treden over de basiswerking, hun eigen interne organisatie en hoe ze naar buiten treden.

Doordat wij het allochtone middenveld in al zijn verscheidenheid overkoepelen, kunnen wij hen ook een stem geven op Vlaams niveau en als gesprekspartner fungeren voor de Vlaamse overheid."

Jef De Vrij van het Internationaal Comité in Limburg maakt daar een kanttekening bij. "Het is niet altijd evident om de allochtonen te vertegenwoordigen tegenover andere organisaties of tegenover de overheid," legt hij uit. "Met het Internationaal Comité werken wij multi-etnisch. Wij groeperen bijgevolg mensen van Marokkaanse, Turkse, Oost-Europese, Afrikaanse, Aziatische, Spaanse en Italiaanse origine. Zij laten dikwijls heel uiteenlopende geluiden horen. Dat maakt het absoluut niet gemakkelijk om hen met één stem te vertegenwoordigen."

KOEPEL BETER DAN WILLEKEURIGE GESPREKSPARTNERS

"Toch is het zeker de moeite waard om die oefening te maken," reageert Naima Charkaoui. "Hoe moeilijk het soms ook is, wij proberen de verschillen te overbruggen en onderling tot een gemeenschappelijke visie te

Naima Charkaoui: "Ideaal zou zijn dat vakbonden, mutualiteiten en sociaal-culturele bewegingen zelf een spiegel zijn van de maatschappij. Dan zouden er geen 'eigen' allochtone verenigingen meer nodig zijn. Maar zolang dat niet het geval is, moeten allochtonen een beroep kunnen doen op hun eigen belangengroepen."

komen. Zo kunnen we een duidelijke boodschap geven aan het beleid. Wanneer we die koepelfunctie niet zouden vervullen, verzeilen we opnieuw in de situatie van vroeger, waarbij de overheid zelf heel willekeurig naar gesprekspartners gaat zoeken, die dan allesbehalve representatief zijn."

Mohamed El Bakali is het daar volkomen mee eens. "Voor ons is het ook gemakkelijker om de dialoog met de allochtone gemeenschap te voeren als die met een uitgebouwde structuur tegenover ons staat. Verenigingen die vertegenwoordigd zijn via een federatie, kunnen bij ons terecht voor ondersteu-

ning. Op die manier bewaren we een duidelijk beeld van wie er actief is in het allochtone middenveld en wie min of meer op een professionele, of op zijn minst deskundige, manier werkt.

Vroeger waren er in Gent heel veel verschillende allochtone organisaties, maar was er nauwelijks een structuur. Iedereen werkte naast elkaar. Het stadsbestuur heeft dan zelf de rol van koepel op zich genomen en doet dat vandaag voor een stuk nog altijd. We hebben de organisaties samengebracht in een structureel overleg. Daardoor kunnen we de middelen, zowel financieel als logistiek, veel efficiënter verdelen. Bovendien hebben we een beter zicht op de kwaliteit van de werking bij de verschil-

lende organisaties via hun respectieve federaties. Uiteraard willen wij niet de schoonmoeder zijn of blijven van het allochtone middenveld. Het is de bedoeling om dat structurele overleg op termijn in handen van de allochtone organisaties zelf te geven. Maar we moesten deze stap zetten om de verenigingen vooruit te helpen. Het heeft geen zin om bijvoorbeeld gemeentelijke subsidies in kleine, nietsbeduidende stukjes te kappen. Neen, ondersteun de organisaties structureel via de federaties. In Gent willen we de verenigingen wel nog meer aanzetten om oog te hebben voor jongeren en niet alleen voor volwassenen. De jongeren vinden niet altijd even makkelijk de weg naar het middenveld."

Voor Jef De Vrij is de rol van de overheid een belangrijk discussiepunt. "We moeten ons de vraag stellen wie de verenigingen moet begeleiden. De overheid heeft daar zeker een rol in te spelen, maar soms is die geneigd om de werking te gaan organiseren in plaats van de allochtonen zelf, en dat is geen goede zaak. Het is goed dat een stadsbestuur allochtone verenigingen ondersteunt, maar laten tegelijk zo zelfstandig mogelijk werken. Tegelijk moeten allochtone verenigingen leren om zelf initiatief te nemen. Er zijn genoeg thema's waar allochtonen, net als Vlamingen,

Jef De Vrij: "Het allochtone middenveld is in wording. Die verenigingen hebben nood aan structuur, mankracht en middelen. Niet alleen het Vlaamse middenveld, maar ook en vooral de overheid moet hierin haar verantwoordelijkheid nemen."

mee bezig zijn. Denk maar aan huisvesting, werk, onderwijs en nog vele andere. Het allochtone middenveld moet hierover vanuit zijn eigen achterban zijn zeg doen en standpunten innemen."

SAMENWERKING NODIG?

Het panel heeft het al uitgebreid gehad over de werking en de structuur van het middenveld en zijn relatie met de overheid. Louis Mariën gooit de discussie nu over een andere boeg. "Hoe zit het met de verhouding tussen het allochtone en het Vlaamse middenveld", vraagt hij zich af. "Is er samenwerking nodig en mogelijk? Op lokaal niveau? Op nationaal niveau? En in hoeverre bestaat die samenwerking al?"

"Vanuit het Forum zijn er zeker al vormen van samenwerking met het Vlaamse middenveld," aldus Naima Charkaoui. "Wij maken bijvoorbeeld deel uit van de Staten-Generaal van het Middenveld. Wij zijn zeker bereid om te werken aan een gezamenlijk draagvlak met het ACW en andere organisaties en om te kijken waar we samen iets kunnen bereiken. Alles hangt af van het onderwerp en van de doelstelling. Wij vinden het zeker zinvol om samen te werken rond concrete initiatieven. Wat dus nu al gebeurt.

Dat is echter nog iets anders dan een structurele samenwerking. Ik denk dat de tijd daar nog niet rijp voor is. Het Forum, net als de federaties die bij ons aangesloten zijn, is nog jong en heeft tijd nodig om zich uit te bouwen. Wij hebben weinig middelen en personeel en dat geldt voor nagenoeg het hele allochtone middenveld. Het ACW heeft een lange traditie als middenveldorganisatie, is heel sterk uitgebouwd en heeft een veelvoud aan middelen, personeel en expertise in vergelijking met ons. Voor ons is de christelijke arbeidersbeweging een reus. Wij voelen ons soms een beetje als David die moet samenwerken met Goliath, een reus die ons dreigt op te peuzelen."

Louis Mariën haalt het voorbeeld aan van Pax Christi. "Dat is een autonome organisatie die door haar thematiek - vrede en conflictpreventie - heel complementair is aan wat het ACW doet," legt hij uit. "Daardoor werken beide structureel samen en versterken ze elkaar. Zou dit geen basis kunnen zijn voor samenwerking tussen het ACW en allochtone organisaties?"

Naima Charkaoui blijft sceptisch. "Wij willen in de eerste plaats een onafhankelijke en gelijkwaardige partner blijven," reageert ze. "Daar moet het ACW begrip voor hebben. Als wij nu structureel zouden samenwerken, worden wij de allochtonenwerking van de christelijke arbeidersbeweging en dat kan niet de bedoe-

ling zijn. Wij moeten de tijd krijgen om onze structuur en onze werking verder uit te bouwen. Nadien kunnen we wel op voet van gelijkheid structureel met elkaar samenwerken. Ik denk dat het daarvoor nu echter nog te vroeg is. Wat dus zeker niet wegneemt dat we rond concrete thema's en projecten nu al de handen in elkaar kunnen slaan."

ACW IS KOLOS

Fernando Marzo treedt die stelling bij. "Wij werken met Adi al jaren min of meer structureel samen met het ACW," zegt hij. "Wij zijn een stuk sterker uitgebouwd dan andere migrantenorganisaties, maar ook wij ervaren het ACW soms als een kolos die de neiging heeft om ons op te storpen. Kleine organisaties krijgen daardoor te weinig kans om zelf te groeien. Bovendien zit je in België met het fenomeen van de verzuiling.

Adi is een pluralistische organisatie. Als wij ons te veel zouden linken met het ACW, plaatsen we onszelf in een bepaalde hoek en verliezen we aan zeggingskracht. Op dat moment zouden we niet langer representatief zijn voor onze achterban."

"Het moet ineens ook allemaal zo snel gaan," voegt Leyla Kurhan eraan toe. "De meeste federaties moeten zich inderdaad nog uitbouwen. Structureel samenwerken als gelijkwaardige partners is met organisaties als het ACW momenteel nog niet aan de orde. Concrete ini-

Jozef Mampuyts: "Ik zie plaatselijke KWB-afdelingen nog niet meteen campagne voeren voor het migrantenstembrecht."

tatieven op lokaal niveau kunnen uiteraard wel. Daar zijn wij ook vragende partij voor. Zolang er ook voor ons een meerwaarde aan verbonden is. Momenteel worden wij echter overbevraagd."

"Heeft het ACW het allochtone middenveld dan zo weinig te bieden?", dringt Louis Mariën aan. "Integendeel," antwoordt Fernando Marzo. "Alleen is het verschil in organisatie en middelen nog te groot. Sommige organisaties moeten het doen met amper één betaald personeelslid. Op die basis kun je niet structureel gaan samenwerken met een sterk uitgebouwde beweging als het ACW."

Jef De Vrij sluit zich daarbij aan, maar voegt er aan toe: "Het ACW is vaak op zoek naar bondgenoten om strategisch mee samen te werken, bijvoorbeeld om bepaalde eisen aan te kaarten bij de overheid. Ik denk daarbij onder meer aan de financiering van het decreet voor sociaal-cultureel werk. Bij dergelijke dossiers heeft het zeker zin om samen te werken en met één krachtige stem met de overheid te spreken. Je weegt dan veel zwaarder dan als je elk apart je eisen bij de beleidsvoerders gaat bepleiten."

Mohamed El Bakali vindt dat een zeer interessante piste. "Of je het nu graag hebt of niet, de overheid hangt samen met de politiek. Dat kan het nemen of het uitvoeren van beslissingen vertragen. Allochtone organisaties botsen daar vaak op. Ze kunnen bijvoorbeeld tot een akkoord komen met de bevoegde schepen. Die moet het dan echter nog gaan verdedigen op het schepencollege en daar blijft een politiek akkoord uit. Dat kan heel frustrerend werken en ik ben ervan overtuigd dat samenwerking met het lokale 'Vlaamse' middenveld zeker een verschil kan maken. Daar komt nog bij dat met name in Gent de migrantenverenigingen sterk ondersteund worden door het stadsbestuur,

wat hun onafhankelijkheid niet ten goede komt. Organisaties zoals het ACW hebben daarentegen hun eigen politieke kanalen op het gemeentelijke niveau en staan daarin veel verder dan allochtone verenigingen."

(OVER)ENTHOUSIAST

Het ACW lijkt (over)enthousiast om samen te werken met allochtone middenveldorganisaties. Maar het verschil in uitbouw, middelen en personeel is niet de enige drempel voor samenwerking. Ook de eigen basis kan in de weg liggen. Een klein vijfde van die achterban stemt op het Vlaams Blok. Een gegeven dat samenwerking met migrantenverenigingen zeker niet vanzelfsprekend maakt.

Jozef Mampuy, hoofdredacteur van het KWB-ledenblad *Raak*, legt de vinger op de wonde. "Hoezeer ik het zelf ook betreur, ik kan er niet omheen dat de lokale KWB-afdelingen allesbehalve happig zijn op samenwerking met migrantenverenigingen," brengt hij in. "Op dat vlak bestaat er een reële kloof tussen het nationaal bestuur en de plaatselijke afdelingen. Een kloof die je, denk ik, ook in andere deelorganisaties hebt. Wij kunnen vanuit KWB-nationaal geen samenwerking opleggen. Er bestaat gewoon geen draagvlak voor. Wat we wel doen, is instrumenten aanreiken. We stellen bijvoorbeeld adressenlijsten van allochtone verenigingen ter beschikking. Het zijn echter de lokale afdelingen die de stap moeten zetten en die zijn daar heel moeilijk van te overtuigen. Ik zie hen bijvoorbeeld nog niet meteen campagne voeren voor het migrantenstemrecht."

"Dat de samenwerking op lokaal niveau niet van een leien dakje loopt, neemt niet weg dat er op landelijk niveau wel kan samengewerkt worden," meent Naima Charkaoui. "Wij kun-

nen bijvoorbeeld met het ACV of het ACW samen standpunten verdedigen bij het beleid over nationale onderwerpen, ook al is het draagvlak op lokaal niveau niet altijd even breed."

De terughoudendheid bij het Vlaamse middenveld situeert zich overigens nog op een ander vlak, aldus Jef De Vrij: "De erkenning van allochtone verenigingen als sociaal-culturele organisaties is in Limburg in het verleden geblokkeerd door het christelijke middenveld. Ze zagen die liever in de sector 'welzijn' blijven omdat ze anders zouden moeten delen in de subsidiepot. De wil tot samenwerking wordt dus niet altijd even consequent aangehouden."

"Zou structureel overleg dergelijke conflicten niet kunnen vermijden?", vraagt Louis Mariën zich af. Jef De Vrij antwoordt daar alvast positief op. "Het allochtone middenveld is in wording," zegt hij. "Die verenigingen hebben nood aan structuur, mankracht en middelen. Niet alleen het Vlaamse middenveld, maar ook en vooral de overheid moet hierin haar verantwoordelijkheid nemen. Door die organisaties meer te ondersteunen dan ze tot nu toe gedaan heeft. In de meeste migrantenverenigingen moet één personeelslid het werk doen van een hele plaatselijke afdeling van ACW, ACV, CM, KAV en KWB samen."

"De overheid moet haar eigen taken niet op het

allochtone middenveld afschuiven," voegt Piet Janssen van het Vlaams Minderhedencentrum eraan toe. "De lokale integratiediensten moeten de interculturele werking meer stimuleren en coördineren."

STADSDIENSTEN INTERCULTURALISEREN

Mohamed El Bakali kan dat onderschrijven. "Uiteindelijk moet een integratiedienst ernaar streven om zichzelf overbodig te maken," meent hij. "Ideaal zou zijn dat er geen specifieke integratiedienst is, maar dat de verschillende stads- of gemeentediensten oog hebben voor de culturele verschillen. Dat wordt echter een werk van lange adem. Ik merk bijvoorbeeld in Gent dat stadsambtenaren allochtonen gemakshalve naar de integratiedienst doorverwijzen als er een communicatieprobleem is. Je kunt dat die mensen ook niet verwijten. Ze

hebben hier nooit enige opleiding voor gehad en zijn onvoldoende gewaard om alle allochtonen met hun specifieke problemen te helpen. Maar op lange termijn moet het de bedoeling zijn om alle stadsdiensten te interculturaliseren in plaats van één specifieke integratiedienst te hebben."

"Een integratiedienst moet de allochtonen als dusdanig niet gaan vertegenwoordigen bij het stadsbestuur," reageert Fernando Marzo. "Dat is niet zijn taak. Zo'n dienst moet de verenigingen

Sara Avçi: "Gá naar Turkse en Marokkaanse cafés en práát met de mensen. Zeker vrouwen hebben dat extra opstapje nodig."

ondersteunen als vertegenwoordigers van de migrantengemeenschap. Maar dat moet meer zijn dan stoelen uitlenen. Hij moet taken verdelen en de organisaties actief ondersteunen met middelen en *knowhow*. Vaak blijft het echter beperkt tot folklore en daar is de migrantengemeenschap weinig mee gebaat."

"Ik denk dat we op dat vlak in Gent een goed beleid voeren," vindt Mohamed El Bakali. "Wij geven die actieve ondersteuning, maar uiteindelijk moet het de bedoeling zijn om federaties en migrantenverenigingen zelfstandiger te laten functioneren. De federaties willen daarin zelf overigens ook niet te snel gaan." Leyla Kurhan kan beaamen dat Gent een goed integratiebeleid voert. "Maar als grootstad krijg je daarvoor ook meer middelen," zegt ze.

Op lokaal vlak zijn dus nog heel wat barrières te nemen. Maar hoe kunnen de contacten op plaatselijk vlak dan versterkt worden? "Het probleem is dat men interculturele samenwerking vaak herleidt tot samen koken," werpt Franco De Gregorio van ACV-Limburg in het midden. "Allochtonen hebben heus wel wat meer in hun mars, maar ze worden vaak alleen maar aangesproken op dat vrijblijvend exotische."

Mohamed El Bakali gaat daar niet helemaal mee akkoord. "Op lokaal vlak zijn dergelijke activiteiten wel zinvol om de eerste contacten te leggen. Uiteraard is er meer nodig dan dat, maar het is een basis waarop men verder kan bouwen."

Ook de Italiaanse migranten voelen zich soms nog stiefmoederlijk behandeld. "Wij zijn het stadium van pasta- en pizza-avonden al lang voorbij," aldus Fernando Marzo. "Wij zijn heus ook wel in staat om een debat te animeren. Allochtonen hebben vanuit hun eigen cultuur evenveel bagage als autochtonen. Wij zijn vol-

waardige burgers, maar worden niet altijd als dusdanig erkend. Samenwerking met allochtonen moet verder kunnen gaan dan onschuldige verbroedering. Het gaat ook over sociale vooruitgang, wonen, werken. Het ACW moet dat ook politiek durven vertalen, bijvoorbeeld als we het over migrantenstemrecht hebben. Die politieke stap is echter vooralsnog niet gezet."

MEER DAN MAROKKAANSE KEUKEN

"Ook op lokaal niveau zijn allochtonen bezig met maatschappelijke thema's," vult Leyla Kurhan aan. "Ze nemen óók de bus of de trein, willen óók dat hun straat er proper bij ligt en zijn óók bekommerd om de werkgelegenheid. Zij wensen het niet alleen te hebben over de Marokkaanse of Turkse keuken, maar willen ook hun zeg doen over maatschappelijke onderwerpen. Geef hen dan ook die kans. Het beleid moet daarvoor wel de grote lijnen uitzetten. Anders krijg je lokaal geen respons."

Sara Avçi van KAV-Brussel heeft op dat vlak heel wat praktijkervaring. "Wij bereiken via een specifieke werking zo'n vierhonderd allochtone vrouwen in Brussel," vertelt ze. "Vaak zijn ze Franstalig en spreken ze onvoldoende Nederlands om een behoorlijk gesprek te voeren, hoewel hun kinderen veelal naar Nederlandstalige scholen gaan. In dat geval is een kookactiviteit bijzonder interessant omdat je er weinig taal voor nodig hebt. Het maakt je werking veel toegankelijker. Je bereikt die mensen veel makkelijker met een kooksessie dan met een artikel in *Vrouwen Wereld* of in *Raak*. Daar hebben ze weinig of geen voeling mee. Integratie is een werk van lange adem, maar je moet ergens beginnen. We werken ook verder met die mensen. In een tweede fase organiseren we vormingsactiviteiten. Het is dus wel degelijk mogelijk om hen te

bereiken. Alleen moet je zelf de stap durven zetten. Gá naar Turkse en Marokkaanse cafés en prát met de mensen. Zeker vrouwen hebben dat extra opstapje nodig.

Uiteindelijk leidt dat ook tot maatschappelijk relevante projecten. Zo hebben we bijvoorbeeld in Koekelberg een properheidsactie georganiseerd. Allochtonen en autochtonen hebben er samengewerkt rond selecteren, afvalpreventie en het voorkomen van hondenpoep. Het zijn thema's die de verschillende bevolkingsgroepen binden en waardoor ze met elkaar in contact komen.

Om dat allemaal te kunnen realiseren, moeten we die vrouwen de nodige vorming aanbieden. Ze weten vaak niet hoe ze de dingen moeten verwoorden, bijvoorbeeld als ze zich tot de overheid richten. Daarom geven we hen een opleiding in communicatietechnieken."

SYNDICALE WERK

Hoe zit het met de verhouding tussen autochtonen en allochtonen in het syndicale werk? Johan Stassen, verantwoordelijke voor de integratiewerking bij het ACV: "Ook wij hebben al positieve ervaringen gehad inzake samenwerking met allochtone organisaties, bijvoorbeeld toen we met de werkgevers overleg pleegden tijdens een rondetafelgesprek over allochtonen op de arbeidsmarkt. De allochtone organisaties

konden ons toen gevoeligheden aanbrengen, die ook voor de patroons en de andere sociale partners van belang waren.

Wij zijn overigens al langer vragende partij voor meer samenwerking. Wij hebben behoorlijk wat allochtone leden, maar niet zoveel in

de directe achterban, bij de militanten. Daar willen we wat aan doen. We willen meer voeling krijgen met onze allochtone basis en onze werking interculturaliseren, maar dan vanuit de eigen leden. En ik wil gerust erkennen dat we daar laat mee zijn. Maar beter laat dan nooit. De integratiewerking heeft de laatste jaren bij het ACV een heel andere wending genomen. We schakelen nu bijvoorbeeld diversiteitsconsulenten in die op de werkvloer met concrete initiatieven aan de integratie van allochtonen werken."

EIGEN INBRENG

"Wij hebben inderdaad al samengewerkt met het

ACV en ook wij zijn daar tevreden over," bevestigt Naima Charkaoui. "Ik denk dat de goede wil langs beide kanten aanwezig is. Alleen zit je met dat verschil in schaalgrootte en expertise. Het ACV is een grote organisatie, waar wij niet altijd onze weg in vinden. De vakbond kan dan wel onze suggesties meenemen naar beleidsvergaderingen, maar wij hebben nog te weinig zicht op wat onze inbreng uiteindelijk concreet oplevert. Wij zijn nog te veel afhankelijk van de

Leyla Kurhan: "De meeste federaties moeten zich nog uitbouwen. Structureel samenwerken als gelijkwaardige partners is met organisaties als het ACV momenteel nog niet aan de orde. Concrete initiatieven op lokaal niveau kunnen uiteraard wel. Daar zijn wij ook vragende partij voor."

deskundigheid van het ACW. Wat niet wegneemt dat dergelijke vormen van samenwerking wel degelijk moeten kunnen.

Je moet echter wel een onderscheid maken tussen samenwerking met het allochtone middenveld en de interculturele werking van het ACW zelf. Ons kun je niet gebruiken om je eigen allochtone achterban te bereiken. Dat is onze rol niet. Als men specifieke activiteiten voor de allochtone leden wil organiseren, juichen wij dat toe. Maar dat verstaan wij niet onder samenwerking of partnerschap. Het Vlaamse middenveld begrijpt niet altijd goed dat wij allemaal autonome organisaties zijn. Jullie hebben vaak, wellicht onbewust, de neiging om ons in te lijven en ons in te zetten voor jullie contacten met de eigen achterban. Zo werkt het juist niet. Ik zei daarnet al dat wij behoefte hebben aan een evenwichtig partnerschap. Wij willen geen deelorganisatie worden van het ACW. Daarmee is de integratie niet gediend."

"Je mag niet uit het oog verliezen dat migrantenorganisaties hun eigen agenda en eisen hebben en niet in de eerste plaats bezig zijn met de agenda van de christelijke arbeidersbeweging," vult Fernando Marzo aan. "De vakbonden, en dan heb ik het niet alleen over de christelijke, hebben bovendien decennialang nauwelijks oog gehad voor allochtonen. Nu gaat het stilaan de goede richting uit, maar er is veel tijd in te halen." "De vakbond moet zelf met zijn allochtone leden gaan praten, als ze die willen bereiken," vindt Franco De Gregorio. "Daar moeten ze de migrantenfederaties niet voor gebruiken. Veel allochtone werknemers zijn gesyndiceerd, maar komen binnen de vakbonden nog te weinig aan bod."

ZELF INVESTEREN IN MAATSCHAPPIJ

"Is er op syndicaal vlak een lijn te trekken tussen Spanjaarden en Italianen enerzijds en

Marokkanen en Turken anderzijds?", vraagt Louis Mariën.

"Absoluut," antwoordt Mohamed El Bakali. "Arabieren hebben veel minder syndicale ervaring." Volgens Fernando Marzo klopt dat echter niet helemaal. "Heel wat Marokkanen en Turken hebben zich vrij snel aangesloten bij een vakbond," legt hij uit. "Alleen werd het hen vanuit het thuisland afgeraden om ook echt te gaan militeren. Ze moesten zich blijven richten op het sociale weefsel in hun geboorteland. Dat heeft de participatie van die groep in de vakbondswerking allicht niet bevorderd. De moeilijke communicatie tussen middenveld en allochtonen is zeker niet alleen de schuld van de vakbond. Allochtonen moeten zelf durven investeren in de samenleving waar ze deel van uitmaken."

Een groep die vaak vergeten wordt in debatten als deze is de eerste generatie migranten, die ondertussen senioren geworden zijn. "Wij hebben al geprobeerd om contact te leggen met die groep," zegt Johan Truyers van de KBG-studiedienst. "Die mensen zijn echter heel moeilijk te bereiken. Nochtans zouden zij via het verenigingsleven uit hun isolement kunnen geraken."

"Vaak vormt de taal nog een bijkomende barrière," voegt Leyla Kurhan eraan toe. "Allochtonen van de eerste generatie zijn inderdaad moeilijk te bereiken," bevestigt Mohamed El Bakali. "In Gent kan men echter altijd een beroep doen op ons om hen te informeren. Wij weten waar we ze kunnen bereiken. Voor oudere Turken is dat in de cafés. Marokkaanse senioren hebben echter weinig verenigingen of cafés in Gent. Die proberen we te bereiken via de moskees."

Eén zaak is zeker. Het ACW en zijn deelorganisaties hebben het potentieel en zelfs de plicht

om allochtonen aan te spreken. Daar zijn alle aanwezigen het over eens. De 'C' vormt daarbij absoluut geen hindernis. Veel moslims zijn met name lid van het ACV, alleen komen ze daar intern nog te weinig aan bod. Naima Charkaoui: "Wij voelen dat de wil er is bij de christelijke arbeidersbeweging om enerzijds meer allochtonen te bereiken en inspraak te geven en om anderzijds met de allochtone verenigingen samen te werken. Alleen moeten wij tijd krijgen om zelf uit te groeien tot volwassen organisaties.

Ideaal zou zijn dat vakbonden, mutualiteiten en sociaal-culturele bewegingen zelf een spiegel zijn van de maatschappij. Dan zouden er geen 'eigen' allochtone verenigingen meer nodig zijn. Maar zo lang dat niet het geval is, moeten allochtonen een beroep kunnen doen op hun eigen belangengroepen."

Mohamed El Bakali: "Op lange termijn moet het de bedoeling zijn om alle stadsdiensten te interculturaliseren in plaats van één specifieke integratiedienst te hebben."

BESLUIT

Daarmee is de conclusie van dit debat treffend samengevat. Van beide kanten is veel goede wil, maar bestaat tegelijk het besef dat structurele samenwerking tussen het ACW, bij uitbreiding het Vlaamse middenveld, en het allochtone middenveld vooralsnog een ideaal op lange termijn is.

Het ACW staat open voor samenwerking, maar slaagt er tegelijk moeilijk in om de eigen allochtone achterban te bereiken. Bovendien wil de autochtone achterban niet altijd even snel gaan

als de top van de organisatie.

Tegelijk staan de meeste migrantenorganisaties nog huiverig tegenover een ver doorgedreven, gestructureerde samenwerking. De angst om opgeslokt te worden is blijkbaar groter dan de wil tot samenwerking. Wel zijn ze bereid om op lokaal vlak en rond concrete dossiers de handen in elkaar te slaan met het ACW en zijn deelorganisaties.